

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра «Фінансів»

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

за магістерською програмою професійного спрямування

«Податкова справа»

на тему: «Фіскальна та регулююча роль прямих податків з юридичних осіб в
Україні»

Виконавець:

студентка VI курсу фінансово -

економічного факультету

Мельник Ганна Володимирівна _____

Науковий керівник:

к.е.н., ст. викладач

Мартинюк Ірина Василівна _____

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Податки - це необхідна ланка економічних відносин у суспільстві, що виникає з появою держави. Зміна форм державного устрою завжди супроводжується перетворенням податкової системи. З переходом від адміністративно – командних методів управління до економічних суттєво посилюється роль податків, як регулятора економічних відносин.

Виконуючи свої функції держава повинна бути забезпечена відповідними коштами, які зберігаються в Державному бюджеті та інших централізованих фондах. Поповнюватися Державний бюджет та інші централізовані фонди можуть як власними доходами, так і податками, що змушені сплачувати юридичні особи. Від легкого для розуміння та раціонального оподаткування залежить не тільки успішний розвиток окремого підприємства, але й держави в цілому.

Податки в Україні є основним видом державного доходу та виконують дві основні функції – фіскальну та економічну. За допомогою фіскальної функції здійснюється формування бюджетного фонду країни, реалізація економічної функції дає змогу державі безпосередньо впливати на процес суспільного відтворення в цілому, стимулюючи або стримуючи розвиток тих чи інших галузей народного господарства, посилюючи чи послаблюючи нагромадження капіталу, а також впливаючи на платоспроможний попит населення.

Побудова ринкової економіки України потребує ефективного розвитку системи оподаткування. У сучасній фіскальній системі значну роль відіграють прямі податки, які мають визначальний вплив на соціально-економічні процеси та формування необхідного обсягу бюджетних надходжень. В умовах загострення соціально-фінансових проблем в Україні питання щодо підвищення фіскальної ефективності прямих податків набуває особливої актуальності. Вдосконалення прямого оподаткування повинно забезпечити покращення ефективності функціонування національної економіки, забезпечити сприятливі умови для розвитку підприємництва та формування стабільних надходжень для забезпечення реалізації загальнодержавних функцій.

Метою дослідження є оцінювання фіскальної та регулюючої ролі прямих податків з юридичних осіб, а також розробка напрямів вдосконалення системи прямого оподаткування юридичних осіб.

Завдання дослідження:

- дослідити теоретичні основи прямого оподаткування юридичних осіб;
- розглянути історію виникнення та становлення прямих податків;
- опрацювати нормативно-правову базу справляння прямих податків з юридичних осіб в Україні;

- оцінити фіскальну та регулюючу ефективність прямих податків з юридичних осіб в Україні;
- здійснити аналіз системи прямого оподаткування ДП МТП «Южний»;
- проаналізувати зарубіжний досвід щодо системи прямого оподаткування юридичних осіб;
- розробити та запропонувати шляхи покращення системи прямого оподаткування підприємств.

Об'єкт дослідження процес справляння прямих податків з юридичних осіб в Україні, зокрема податку на прибуток підприємств та земельного податку.

Предмет дослідження фінансово-економічні відносини, що виникають між державою та юридичними особами під час справляння прямих податків.

Методи дослідження: аналіз (аналіз структури податкових надходжень прямих податків), синтез (виявлення впливу прямих податків на формування податкових надходжень у різних бюджетах), графічні (ілюстрація отриманих даних протягом виконання дипломної роботи), логічні (установлення зв'язків прямих податків з бюджетами), історичні (дослідження розвитку та становлення прямих податків в Україні), табличні (зведення отриманих даних протягом виконання дипломної роботи у таблиці), статистичні (дослідження динаміки надходження податкових платежів з податку на прибуток підприємств та податку на майно в бюджет) тощо.

Інформаційна база дослідження: законодавчі та нормативні акти з питань прямого оподаткування, експертні висновки, періодична економічна література, статистичні звіти та інтернет ресурси.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (64 найменувань) та 7 додатків. Загальний обсяг роботи становить 143 сторінка. Основний зміст викладено на 123 сторінці. Робота містить 9 таблиць, 34 рисунки.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 статтю: «Оцінювання фіскальної та регулюючої ролі податку на прибуток підприємств України» у «Збірнику студентських наукових праць».

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «*Теоретичні аспекти прямого оподаткування юридичних осіб*» розглянуто економічну сутність та роль податків, становлення та розвиток податків, нормативно – правове забезпечення справляння прямих податків з юридичних осіб в Україні.

У другому розділі *«Оцінювання фіскальної та регулятивної ролі прямих податків з юридичних осіб в Україні, 2011 – 2016 рр.»* проаналізовано фіскальну та регулюючу роль прямих податків України 2011 – 2016 рр., сплату прямих податків ДП «МТП «Южний»».

У третьому розділі *«Удосконалення прямого оподаткування юридичних осіб в Україні»* запропоновано шляхи вдосконалення системи прямого оподаткування підприємств та підвищення його ролі в економічному розвитку країни.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Вважаємо доцільним замінити податок на прибуток підприємств податком на виведений капітал. Такий крок надасть підприємствам більше можливостей щодо нарощення та розширення господарства, а також, такий крок є досить привабливим для інвесторів.

2. Додатковими кроками на шляху поліпшення системи адміністрування податку на прибуток може стати постійний моніторинг податкових ризиків та факторів ризику, що дозволить отримувати інформацію щодо порушень законодавства в Україні в цілому та в розрізі галузей та регіонів; розширення взаємодії фіскальної служби з контролюючими органами в частині обміну інформацією; обов'язковість та автоматизація такого обміну по діяльності великих платників; розширення повноваження податкових органів щодо доступу до інформації про рух коштів платника на рахунках у банківських установах.

3. Щодо земельного податку вважаємо належним ввести доповнення до законодавства у розрізі залежності ставки цього податку від розташування земельної ділянки; чітко визначити та окреслити органи та посадових осіб, що є відповідальними за правильність розподілу коштів, що надходять від сплати за землю та коштів, що надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва; встановити конкретний порядок розподілу коштів, що надходять від сплати за землю у відповідні цільові фонди місцевих бюджетів та зменшення переліку пільг щодо сплати земельного податку.

АНОТАЦІЯ

Мельник Г.В., «Фіскальна та регулююча роль прямих податків з юридичних осіб в Україні».

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес справляння прямих податків з юридичних осіб, зокрема податку на прибуток підприємств та плати за землю.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти формування, розвитку, а також економічна сутність прямих податків, нормативно-правове

регулювання справляння податку на прибуток підприємств та плати за землю, визначено фактори, що впливають на розмір податкових надходжень від плати за землю та податку на прибуток підприємств.

Проаналізовано структуру податкових надходжень прямих податків з юридичних осіб до Зведеного бюджету України, виявлено фіскальну та регулятивну ефективність прямих податків з юридичних осіб.

Запропоновано шляхи удосконалення системи оподаткування землі та прибутку в Україні на основі дослідженого досвіду зарубіжних країн та проведеного аналізу.

Ключові слова: податок, податкові надходження, плата за землю, податок на прибуток, бюджет, доходи бюджету.

ANNOTATION

Melnyk H., «The fiscal and regulatory role of direct taxes from legal entities in Ukraine»

Qualifying work of the master consists of three chapters. The object of study – the process of paying direct taxes by legal entities, in particular the profit tax and a payment for the land.

The work deals with the theoretical aspects of the formation, development, and economic nature of direct taxes, legal regulation of collection of the profit tax and the payment the of land, the factors affecting on the size of tax revenues from land rent and income tax.

Author analysis the structure of tax revenues of direct taxes from legal entities in the Consolidated budget of Ukraine, identifies fiscal and regulatory efficiency of the direct taxes from legal entities.

Suggested the ways of improving the system of land and profit taxation in Ukraine on the basis of the studied experience of foreign countries and of the conducted analysis.

Keywords: tax, tax revenues, land tax, profit tax, budget, budget revenues.